

ПРАВИЛНИК

*О.Бр. 376. IV од 24. новембра, 1925. год.,
о упослењу страних радника.*

У циљу што правилније примене § 103. Закона о Заштити Радника а спорозумно са Господином Министром Унутрашњих Дела, прописује се следећи Правилник о упослењу страних радника:

§. 1. Одредбе става 1. § 103. Закона о Заштити Радника односе се на раднике — стране држављане, који су дошли у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца после 14. јуна 1922. године као дана ступања на снагу споменутог Закона, као и на оне стране раднике који ће тек доћи у нашу земљу у циљу запослења.

§. 2. Под радником (намештеником) у смислу овог Правилника подразумевају се све врсте физичких и интелектуалних радника без обзира на пол, врсту њиховог занимања, и величину њихове награде који долазе у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца у циљу да своју телесну или умну снагу ставе у службу трећих лица ради зараде или обуке, а у колико та служба није јавно-правног карактера.

§ 3. Дозволе за рад страним радницима даваће се на одређено или неодређено време.

§ 4. Послодавци, који желе упослити стране раднике, дужни су, у циљу прибављања дозволе за рад предвиђене у предњем параграфу поднети надлежној Инспекцији рада нарочиту молбу, у којој ће назначити: број страних радника које желе упослити, врсту њиховог пословања, време за које их желе упослити, ко је обављао до сада послове за које желе упослити стране раднике, њихову старост, националност и држављанство, а по могућству и њихово тачно име — у противном биће то дужни (накнадно) учинити, одмах по запослењу доведених радника.

Молби су дужни приложити и мишљење надлежне Радничке Коморе, односно заинтересованих Комора на случај да оне нису у саставу Радничке Коморе, а за рударска предузећа надлежних рударских власти, државне берзе рада, као и надлежне заинтересоване послодавачке организације — коморе (или савеза) да ли на територији њиховог подручја има домаћих радника дотичне врсте незапослених и треба ли дозволити довођење таквих радника са стране.

Приликом подношења молбе за продужење дате дозволе послодавци су дужни, поред података и мишљења из овога параграфа навести у својим молбама још и кога је дана, којом одлуком и за које време била дата радија дозвола за рад. Радничке Коморе и државне берзе рада биће дужне издавати послодавцима посебне реверсе о пријему молбе.

§. 4. а. На случај да наступи штрајк или искључење у једном предузећу, дотичном предузећу неће се моћи дозвољавати запослење радника са стране све дотле, док поменути спор не би био завршен.

§. 5. Дозволе ће се давати само за квалификовано радно особље, које се не може добити на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

§. 6. Инспекције Рада даваће послодавцима дозволе за стране раднике највише до годину дана.

Приликом доношења својих одлука у овоме погледу Инспекција Рада ће се руководити мишљењима установа и организација предвиђених у напред споменутом параграфу, која су приложена уз поднету молбу а за подузећа која потпадају под надзор рударских власти, првенствено мишљењем рударских власти, као и својим сопственим познавањем ствари.

Дозволе за време дуже од годину дана или на неодређено време издаваће само Министарство Социјалне Политике, ради чега ће надлежне Инспекције Рада све такве молбе са прилозима и својим мишљењем упућивати одмах по пријему Министарству на решење.

§. 7. Страни радници који су запослени на територији Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца пре 14. јуна 1922. године биће дужни да се обрате потребним молбама надлежној Инспекцији Рада, како би им ове издале уве-

рење да се на њих не односи §. 103. Закона о заштити радника, и да могу слободно и не-сметано радити на територији наше државе.

Уз молбу су дужни поднети и несумњиве доказе да су дошли и запослили се у нашој држави пре напред наведеног датума. Затим доказе о својим квалификацијама, те назнаку подузећа у којем су запослени, и врсту запослења.

Надлежне Инспекције Рада провериће аутентичност поднетих доказа и издати им потребна уверења.

Потом ће саставити по подузећима тачан исказ тих радника са назнаком квалификација, занимања и година њиховог боравка на територији наше државе те одаслати га хитно Министарству Социјалне Политике ради евен-туалног даљег поступка.

У овом циљу Инспекције Рада позваће преко надлежних управних (полицијских) власти, и послодавачких и радничких организација све такве раднике да им се обрате са молбама и напред споменутим документима у року најдаље за три месеца од дана ступања на снагу овог Правилника.

У случајевима када оваква лица напусте територију наше државе за време дуже од месец дана а ово не би било изазвано потребама самога предузећа, што ће ценити належна Инспекција Рада, сва таква лица губе право на рад у нашој земљи. За њихово поновно запослење послодавци су дужни поступити у смислу § 4. и 6. овога Правилника.

§ 8. Сви они послодавци, код којих су запослени страни радници са дозволама за рад на одређено време дужни су у року од месеца дана пре истека добивене дозволе обратити се надлежној Инспекцији Рада са молбама за продужење ових дозвола, а у смислу § 4. и 6. овога Правилника.

Све молбе поднете за продужење дозвола Инспекција Рада ће у случајевима да раније дозволе са ново траженим роковима прелазе годину дана, спровести Министарству Социјалне Политике на решење, а по осталима саме ће донети одлуке.

Уз молбе за продужење поднеће се и исправе поменуте у § 4. овога Правилника.

*Наредба Министарства Социјалне Полиције
З Р. Бр. 6901. од 23. јуна, 1928. год.: На основу
чл. 103. Зак. о заштити радника овлашћују се об-
ласне инспекције рада, да у смислу одредаба Пра-
вилника о упослењу страних радника, без обзира
да раније дозволе са ново траженима прелазе го-
дину дана, могу исте предужити до 31. децембра,
1928. год. — Овим се привремено ставља ван снаге
став 2 § 8. Правилника о упослењу страних рад-
ника. — (Службене Новине Бр. 156. од 10. јула,
1928. год.).*

§ 9. Послодавцима свих оних страних радника, који су дошли и запослили се у нашој држави после ступања на снагу Закона о заштити радника, односно после 14. јуна 1922. године, а за које није уопште тражена дозвола за рад или је иста за њих била дата на одређено време, по чијем истеку није тражено или није одобрено потребно продужење у смислу раније постојећег Правилника од 23. јула

1924. год., неће се давати нове дозволе за рад за дотичне раднике односно раније дате дозволе неће се продужавати.

§ 10. Сви они послодавци који су пре ступања на снагу овог Правилника поднели потребне молбе било надлежној Инспекцији Рада било Министарству Социјалне Политике, у циљу добијања дозволе за рад или продужења већ истеклих дозвола за раднике стране поданике запослене у њиховим предузећима, неће подносити нове молбе.

§ 11. Раденичке Коморе, Државне Берзе Рада односно рударске власти, дужне су издати послодавцима који им се зато обрате, мишљења о којима је реч у § 4. овога Правилника најдаље у року за 10 дана од дана кад им се они за то обрате. У противном дотични послодавци биће дужни уз своје молбе приложити реверсе надлежне Раденичке Коморе, државне берзе рада односно рударске власти, или у место ових поштански рецепис, да су се истима обратили за мишљења са назначењем да ова нису у одређеном року добили.

Надлежна Инспекција Рада при решавању ових молби биће дужна да предње провери, и потом ће донети решење по тим предметима.

§ 12. У случајевима да Раденичке Коморе не би биле мишљења, да заинтересованим послодавцима треба дозволити упослење тражених страних радника, дужне су ове упутити

тамо где тражену радну снагу могу добити. А ако би се из докумената тих радника утврдило, да они не располажу потребним квалификацијама за тражене послове, дотични послодавци обавестиће о томе надлежну Инспекцију Рада која ће по њиховим молбама а по сопственом нахођењу, доносити своју одлуку, односно ово Министарство, за случајеве за које је оно надлежно у смислу § 6. овога Правилника.

§ 13. Све одлуке надлежних Инспекција Рада донете у смилу §§ 6., 7., 8., 9., 15., 19. и 20. овога Правилника подлеже разматрању Министарства Социјалне Политике по жалбама изјављеним у року од 14 дана по саопштењу заинтересованим странама, не рачунајући у овај рок дан саопштења као и последњи дан на случај да он пада у недељу или на државни празник односно у дане кад државне поште не раде.

Жалба ће се предавати непосредно Инспекцији Рада, која је одлуку донела, или поштом на повратни рецепис. Она неће обуставити одлуке Инспекције Рада од извршења.

§ 14 Обавезе из §§ 4., 6. и 17. овог Правилника не важе за оне стране раднике, који у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца долазе за рачун страних фирми у циљу монтирања или оправки специјалних машина, израђених или испручених од стране дотичних фирми, у колико тај посао не би трајао дуже од три месеца. У тим ће случајевима надлежне управне (полицијске) власти, а на основу аутентич-

них доказа о доласку ових радника издавати дозволе за означено време, с тим, да дотичну пријаву послодаваца достављају у најкраћем року надлежној Инспекцији Рада, која ће о тим радницима водити специјалну евиденцију.

§ 15. У случају да би природа посла изискивала да радници о којима се говори у предњем параграфу остану на територији наше државе и преко рока тамо предвиђеног, послодавци код којих су дотични радници запослени дужни су тражити специјалну дозволу за њихов даљи рад, а у смислу овога Правилника, с тим, да молбе за те дозволе имају бити поднете благовремено надлежној Инспекцији Рада (најмање на месец дана) пре истека првог тромесечја њиховог бављења на дотичном послу, у противном тражено продужење неће се ни у ком случају одобравати.

§ 16. Сви страни радници који су дошли и запослили се на територији наше државе после 14. јуна 1922. године, а за које је дотичним послодавцима издата дозвола било на одређено или неодређено време, престанком рада или напуштања посла код дотичних послодаваца губе право на издату им дозволу.

Послодавци, који би хтели на место оваких радника довести друге са стране, као и они који би хтели овакве раднике, који су већ у земљи, запослити у својим предузећима дужни су тражити потребне дозволе у смислу § 4. и 6. овога Правилника.

На случај да би послодавци код којих су овакви радници већ били запослени па услед

прилика у дотичном предузећу обуставили рад и приликом поновног рада зажелели запослити исте раднике, дужни су најдаље седам дана по њиховим запослењу обавестити о том надлежну Инспекцију Рада.

§ 17. Послодавци су дужни закључити са ангажованим страним радницима писмене уговоре, у којима су обавезни овима обезбедити бар исте услове рада као и домаћим радницима исте струке и способности. У уговору мора бити тачно прецизирано, у колико дотичним радницима припада право на путне трошкове при њиховом доласку и одласку као и њихов износ. У погледу радног времена ови уговори не могу садржавати одредбе противне прописима Закона о заштити радника о радном времену.

Послодавци су дужни ове уговоре најдаље у року за 15 дана по ступању дотичних радника на посао потврдити у три примерка код надлежне управне (полицијске) власти, од којих ће један задржати за себе, један предати радницима са којима су уговор закључили, а један доставити надлежној Инспекцији Рада (рударска предузећа преко рударских власти).

§ 18. Послодавци код којих су запослени страни радници у смислу овога Правилника, дужни су по истеку добивених дозвола за њихов рад, или пре истека ових дозвола а по престанку рада дотичних страних радника, обавестити о томе како надлежну Инспекцију Рада тако и управну (полицијску) власт.

§ 19. Сви послодавци који имају запо-слене стране раднике у својим предузећима дужни су водити нарочите регистре о овима.

Инспектори Рада биће дужни да контро-лишу да ли напред споменути послодавци испуњавају тачно ову своју обавезу, и у по-гледу свакога од оних за кога би нашле да се огрешио о овај пропис поступиће у смислу § 23. Закона о Инспекцији Рада.

Исто тако Инспектори Рада контролисаће да ли се страни радници доиста запославају на ону врсту послова за коју је дата дозвола. У случају да констатују, да су ови запослени на другој врсти послова донеће одлук у одузимању дате дозволе, противу које се заин-тересовани послодавац може жалити овоме Министарству у смислу § 13. овога Правилника.

§ 20. У случају да Инспектори Рада, вр-шећи своју дужност, наиђу у предузећима на запослене стране раднике на које се односи § 103. Закона о заштити радника, а којима су издате дозволе истекле или их нису ни добили, биће дужни да таквим страним радницима за-бране даљи рад на територији наше државе, дотичне послодавце казне по тач. 10. § 123. Закона о заштити радника, и о сваком таквом случају известе надлежну управну (полициј-ску) власт која ће питање даљег боравка и останка дотичних страних радника на нашој територији решити у својој надлежности.

§ 21. У колико би прописи овога Пра-вилника били у супротности са одредбама

закључених међународних конвенција између наше државе и друге које државе неће се примењивати.

§ 22. У циљу што бржег отправљања по-слова по овоме Правилнику Велики Жупан, на молбу надлежне Инспекције Рада, стављаће привремено на расположење дотичној Инспек-цији Рада потребно канцеларијско особље, по одобрењу Министарства Унутрашњих Дела.

§ 23. Инспекције Рада дужне су уз своје месечне извештаје достављати овоме Мини-старству и извештај са потребним податцима о издатим дозволама, за запослење страних радника на територији наше државе у смислу овога Правилника.

Министарство ће водити посебну евиден-цију о дозволама које оно изда као и о онима које буду издале Инспекције Рада а такође и о дозволама датим у смислу ст. 1. § 7. овога Правилника.

§ 24. На случај да се констатује, да се поједини послодавци не придржавају уговора кога су дужни у смислу овога Правилника закључити са страним радницима запосленим у њиховим предузећима, или да страни рад-ници злоупотребљавају гостопримство наше државе и не поштују прописе постојећих за-кона, Инспекције Рада, односно за рударска предузећа рударске власти, преко надлежне Инспекције Рада, биће дужне обавестити о свима таквим случајевима ово Министарство,